

Storheia*

Referansedata

Fylke: Nord-Trøndelag
Kommune: Frosta, Levanger
Kartblad: 1622 II
UTM: Ø:593996, N:7061036
H.o.h.: 0-400moh
Vegetasjonssone: Sør boreal

Prosjektilhørighet: Statskog 2005, DP2
Inventør: JKL, KAB
Dato feltreg.: 06.10.05,
Areal: 4482 daa

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

"Storheia" ligger ved på østsiden av Trondheimsfjorden vis-a-vis Leksvik og i kommunene Frosta og Levanger. Området er relativt kupert og preget av en mengde koller og åser som er adskilt av myrer og smådaler. I nordøst faller terrenget ganske bratt et par hundre høydemeter ned til havnivå.

Vegetasjonen er overveiende fattig og triviell, men innslag av mer mineralkreven flora finnes i tilknytning til rasmark og sjønære tørrbakker. Hele området er kraftig påvirket av gjentatte gjennomhogster opp gjennom historien. Skogen er i dag svært homogen med tanke på struktur og alder. Skogen har gjennomgått minst ett tydelig kontinuitetsbrudd i gamle trær og dødved. Trær over 120 år forekommer svært spredt. Dødved mengden er i granskog ofte ganske høy, men dette er selvtynninger og stedvis også vindfall i fortrinnsvis lave nedbrytningsstadier. Kun én rødlisteart er påvist nemlig vedsoppen duftskinn, *Cystostereum murrayi*. For øvrig er et fåtall andre svake signalarter tilknyttet dødved påvist.

Området er vurdert som helt gjennomsnittlig for den litt eldre barskogen i ytre strøk av Trøndelag. Ingen uvanlige skogtyper eller vegetasjonstyper er representert. Men, et par relativt omfangsrike eldre ospesuksesjoner inngår, noe som er positivt i forhold til helhetsvurderingen. Lungeneversamfunnet er godt utviklet i partier med mye osp og har stedvis rike forekomster av flere middels kreven arter slik som sølvnever og kystfyllav.

Tre kjerneområder er skilt ut innenfor verneforslaget.

Området bidrar på flere av punktene som er påpekt i den generelle mangelanalysen (Framstad et al. 2002) ved å inkludere lavereliggende, kystnær, produktiv eldre skog i sør boreal sone.

Nåværende skogtilstand svarer relativt dårlig med kravene som er satt i naturvernloven for naturreservat da området verken skiller seg ut ved sin egenart eller er tilnærmet urørt, men ut fra en oppsummering av verdien av hvert enkelt kriterium vurderes området som lokalt verdifullt (*).

Feltarbeid

Feltarbeidet er utført 06.10.2005 av Kim Abel og Jon T. Klepsland. Det meste av arealet er betraktet, og de mest produktive partiene er aktivt oppsøkt. De sjønære liene i nordvest er ikke besøkt.

Tidspunkt og værrets betydning

Vær og tidspunkt var gunstig for alle organismegrupper i forkus.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet.

Undersøkelsesområdet omfatter i hovedsak de mer høytliggende delene av Storheia, men med gradient ned til havflaten i nordvest.

Tidligere undersøkelser

Storheia er tidligere vurdert i forbindelse med verneplan I for barskog (upublisert). Det har også vært foretatt naturtypekartlegging i området (DN-Naturbase 2006). Innenfor verneforslaget er det i den forbindelse avgrenset ett "sørvendt berg og rasmark" nede ved fjorden ved Åsholmen, og to myrområder med "dammer" av nasjonal verdi etter at det er påvist både stor- og liten salamander i disse.

Beliggenhet

Området ligger ved på østsiden av Trondheimsfjorden vis-a-vis Leksvik og i kommunene Frosta og Levanger.

Naturgrunnlag

Topografi

Området er relativt kupert og preget av en mengde koller og åser som er adskilt av myrer og smådaler. I nordøst faller terrenget ganske bratt et par hundre høydemeter ned til havnivå. Også i sørøst faller terrenget bratt ned mot fylkesvei.

Geologi

Berggrunnen består av metagråvakke, sandstein, og/ eller skifer som alle er relativt sure metamorfe sedimentære bergarter (NGU 2006a).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: sørboreal 50% (ca 2240daa) mellomboreal 50% (ca 2240daa) .

Etter Moen (1998) ligger området i sørboreal (ca 50%) og mellomboreal (ca 50%) sone, og i svakt oseanisk seksjon (O1). Mye av arealet har likevel et klima som minner om den i klart oseanisk seksjon.

Økologisk variasjon

Innenfor området finnes våtmark, myrer, nakne berg og skog. Vegetasjonen er i all hovedsak helt fattig og triviell, men lokale unntak forekommer. Furu- og granskog dominerer helt, men også bjørk og osp er viktige treslag. For øvrig er området topografisk variert med mange vinkler og eksposisjoner. Totalt sett har området middels stor økologisk variasjon.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen er overveiende fattig og triviell, men innslag av mer mineralkrevende flora finnes i tilknytning til rasmark og sjønære tørrbakker. Blant annet er det i kjerneområdet Holmtjønna Ø innslag av blåveis, og tørrbakesamfunn finnes i tidligere registrert naturtype nede ved fjorden. Myrene er stort sett fattige fastmattemyrer eller tuemyrer, stedvis fattig løsbunn. Vegetasjonen under furu tilhører oftest røsslyng-blokkebærtypen, men går stedvis over i bærlyng. Store areal med grunnlendt skog i høyden er av typen knauskog. På dypere jordsmonn som for eksempel i daler og langs fuktdrag står det gran på blåbærmark. Her og der er det innslag av stauder og bregner uten at utformingene kan føres til bregne- eller høystaudeskog. Med unntak av knauskogen har både furu- og granskogen som regel et velutviklet bunnsjikt av fremfor alt etasjemose, kyskransmose, fjærmose og furumose, eventuelt torvmoser. Foruten gran og furu har bjørk et relativt jevnt innslag, og i partier er det mye osp. Rogn opptrer spredt.

Skogstruktur og påvirkning

Hele området er kraftig påvirket av gjentatte gjennomhogster opp gjennom historien. Skogen er i dag svært homogen med tanke på struktur og alder.

Granskogen er i sen optimalfase og de fleste steder ensjiktet, tett og oppkvistet (men unntak forekommer; se Holmtjønna Ø). Dødved mengden er ganske høy mange steder, men dette er selvtynninger og stedvis også vindfall. Selvtynningen har pågått en stund slik at det finnes læger i alle råteklasser, men lægerne er som oftest små, ikke spesielt gamle og har lav kvalitet (homogen struktur). Skogen har gjennomgått minst ett tydelig kontinuitetsbrudd i gamle trær og dødved. De fleste bestand er uten eldre trær enn ca 100 år, og gamle gjenlagte stokker etter tidligere gjennomhogster mangler.

Furuskogen er tilsvarende ung og likealdret. Trær eldre enn 150 år er svært sjeldent. Snittalderen ligger rundt 100 år, noe som gir skogen et til dels fyldig og voksent uttrykk sett på avstand. Flere mindre partier er likevel yngre enn dette (50-80 år). Dødved mengden er overalt tilnærmet lik null. De store arealene med knauskog preges av kortvokst og krokete furu med små stammediametre. Kjerneområdene avviker noe fra det generelle bildet ved enten å ha litt bedre skogstruktur (litt bedre sjiktning og aldersspredning) kombinert med gunstig beliggenhet, eller ved et høyt innslag av osp.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Storheia. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Bjørnbettet N

Naturtype: Gammel lauvskog - Gamle ospeholt
BMVERDI: C
Areal: 34,4daa

UTM: Ø:593400, N:7060200
Hoh: 200-280 moh

Nord-sørgående stripe i nordvendt lise med høy andel osp (20-40%). Skogen rundt er fattig lyng- og myrfuruskog. Skogstrukturen innen lokaliteten er tett, og trærne er smådimensjonerte. Osp og furu danner et slags øvre tresjikt av eldre trær, mens gran utgjør et lavere og tydelig yngre sjikt. Lokaliteten innehar svært lite dødved. Forutsatt bruk av faglig skjønn kan en del av grana med fordel tynnes ut. Ospa er substrat for et rikt utviklet lungeneversamfunn som inkluderer forholdsvis mange arter. Verdiene knytter seg i hovedsak foreløpig til levende osp og lokaliteten gis derfor lokal verdi (C).

2 Litltheia

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: C
Areal: 5,9daa

UTM: Ø:593840, N:7060170
Hoh: 320-340 moh

Lite granbestand under toppen av litltheia og avgrenset av myr i nedkant. Skogen er i tidlig aldersfase. Strukturen er tett, men selvtynn er i ferd med å åpne bestanden noe. Et par store, tydelig gamle grantrær og et par gadd og læger inngår. Lokaliteten avgrenses i overkant av flere vertikale bergvegger med ulik eksposisjon og temmelig variert kryptogamflora, blant annet sølvnever. To vedboende signalarter på gran, derav en rødlistet, er påvist. Lokaliteten er på grunn av spesielt artsinventar inkludert en rødlisteart gitt lokal verdi (C).

3 Holmtjønna Ø

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: C
Areal: 28,6daa

UTM: Ø:594240, N:7061240
Hoh: 220-260 moh

Øst-vestgående fuktig dal med granskog. I den østre halvdel er skogen i sen optimalfase med spredt død ved i hovedsakelig lave nedbrytningsstadier. Det inngår en del stor osp med et utvalg arter tilhørende lungeneversamfunnet. Skogstrukturen er noe tett og mindre godt sjiktet, men litt bedre enn tilgrensende områder. Øvre trealder er trolig rundt 150 år. Skogen har stor mektighet og stammediameter inntil 60 cm ved brysthøyde. Vestre halvdel har bratte dalsider og flat moserik bunn. Denne delen virker noe mer ensaldret enn lenger øst. Mye av granskogen er vindfelt og ligger i store vaser mellom gjenstående trær. Vegetasjonen er i all hovedsak triviell, men på et grunnlendt parti finnes blåveis og markjordbær. Det er gode bestander med gammelgranslav og gubbeskjegg i dalen. Ingen signalarter av vedboene sopp er påvist. På grunn av meget gunstig (beskyttet) beliggenhet, høy naturlig luftfuktighet, og høy produktivitet vurderes lokaliteten på tross av magert artsinventar og generell skogtilstand som i allefall lokalt viktig (C).

4 Laupvatna S

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: C
Areal: 8,2daa

UTM: Ø:595260, N:7061000
Hoh: 270-300 moh

Et lite, men markert og nordvendt søkk ned mot en myr. Topografisk gunstig for fuktighetskrevenne arter. Tresjiktet er nesten totalt dominert av gran med minimalt innslag av bjørk. Skogen er middels godt sjiktet med noe spredning i dimensjoner og høyde. Alderen på trærne er forholdsvis lav med de aller fleste under 100 år gamle. Dimensjonene ligger hovedsakelig rundt 25cm i brysthøyde. Innslaget av død ved i form av læger og gadd er sparsomt. Noen få lite og middels nedbrutte læger er representert. Vegetasjonen er dominert av blåbær-granskog og småbregnegranskog. Området skiller seg ut fra omliggende skog ved å ha innslag av gran som er eldre enn gjennomsnittet og ved å ha et fuktig lokalklima som på sikt vil være gunstig for fuktighetskrevenne arter av for eksempel lav og mose.

5 Setertjerna V

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: C
Areal: 61,3daa

UTM: Ø:595870, N:7060940
Hoh: 220-290 moh

Sørøstvendt, bratt liseid dominert av gran og noe furu. Noe bjørk og et fåtall osp er representert. Skogen er forholdsvis godt sjiktet med god spredning på dimensjoner. Grana er hovedsakelig rundt 25 cm i brysthøyde og furua rundt 30 cm og under, men eksemplarer opp mot ca 40 cm i brysthøyde forekommer av både gran og furu. Grana har god aldersspredning opp til ca 120 år, men eldre eksemplarer er sjeldne. Furu har eldre innslag opp til ca 200 år. Det er spredt med død ved. De fleste lægerne er lite og middels nedbrutte. Gamle læger er nesten fraværende. Det er mange stubber i området, men relativt gamle. Vegetasjonstypen er dominert av blåbærgranskog, med noe innslag av røsslyng-blokkébærskog. Noen få frodige sig med høgstaudekog.

Artsmangfold

Kun én rødlisteart er påvist ved befaring, nemlig vedsoppen duftskinn, *Cystostereum murrayi*. For øvrig er et fåtall andre svake signalarter tilknyttet dødved påvist. Lungeneversamfunnet er godt utviklet i partier med mye osp og har stedvis rike forekomster av flere middels krevenne arter slik som sølvnever og kystfyllav. På gran er det i partier mye gubbeskjegg og gammelgranslav, men få andre signalarter.

Karplantefloraen og mosefloraen er lite variert ettersom nesten hele arealet preges av trivielle vegetasjonstyper. Innslag av basekrevenne arter finnes på små erosjonsutsatte felt, og flekkvis ned mot sjøen.

Stor salamander (E) og liten salamander (V) er påvist tidligere i dammer vest for Storheia i forbindelse med kommunens naturtypekartlegging (DN-Naturbase 2006).

Sammenlagt kan man si at området har rimelig godt utviklet rikbarkssamfunn, mens gammelskogsarter, både lav og vedsopp, er svært mangelfullt tilstede.

*Tabell: Artsfunn i Storheia. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Halepadder	<i>Triturus cristatus</i>	Stor salamander	E	2	2
	<i>Triturus vulgaris</i>	Liten salamander	V	3	3
Busk- og bladlav	<i>Degelia plumbea</i>	Vanlig blåfyllav		7	3 1 3 1
	<i>Hypogymnia vittata</i>	Randkvistlav		1	1
	<i>Lobaria amplissima</i>	Sølvnever		3	2 3
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever		7	1 1 1 3 3 1
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbennever		1	1 1
	<i>Nephroma laevigatum</i>	Kystvrenge		14	5 1 5 3 4
	<i>Pannaria rubiginosa</i>	Kystfyllav		1	1

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Skorpelav	Arthonia leucopellaea	Kattefotlav		2	₁ 4 ₁
Sopp vedboende	Cystostereum murrayi	Duftskinn	DC	2	₁ 2 ₁
	Phellinus chrysoloma	Granstokkjuke		1	2 ₁

Avgrensning og arrondering

Forslag til grense for verneverdig areal er snevret inn ganske mye i forhold til undersøkelsesområdet. Et stort areal i nordøst er ikke funnet hensiktsmessig å inkludere fordi naturgrunnlaget der er generelt marginalt og i tillegg påvirket av en del nyere hogstinngrep i de mest produktive partiene. Videre er det valgt å utelukke hogstflatene mellom Sottjønna og Krokvatnet i sørøst, og yngre og hogstpåvirket skog ovenfor Åsholmen i sørvest. Resterende areal er forholdsvis lite og temmelig ugunstig arrondert, men på grunn av en variert topografi ivaretar avgrensingen relativt helhetlige landskapsrom mellom Storheia og Trondheimsfjorden. Et annet positivt trekk er at gradienten fra åsrygg til havnivå ivaretas, om enn bare mot nordvest. Sett under ett er likevel området mindre godt arrondert med flere knekkpunkt og grenselinjer som ikke følger naturgitte eller topografiske forhold spesielt godt(*).

Andre inngrep

Ei hytte ligger ved Igl tjørna sentralt i området.

Vurdering og verdisetting

Området er vurdert som helt gjennomsnittlig for den litt eldre barskogen i ytre strøk av Trøndelag. Ingen uvanlige skogtyper eller vegetasjonstyper er representert. Men, et par relativt omfangsrike eldre ospesuksesjoner inngår, noe som er positivt i forhold til helhetsvurderingen. Av andre spesielle naturverdier må nevnes at det gjennom tidligere naturtypekartlegging er påvist salamanderdammer og avgrenset et viktig strandberg.

Skogen er i partier relativt produktiv, noe som teller positivt, men den er overalt temmelig ung i biologisk forstand og uten eldre elementer eller tydelig bedre kjerneområder.

Det er klart negativt at store randområder (lisider) er flatehogd for få år siden da dette hindrer muligheten til å få et topografisk velarrondert verneforslag.

I forhold til den generelle mangelanalysen gitt i evalueringsrapport av dagens skogvern (Framstad et al. 2002) bidrar området på følgende punkter: (i) Lavereliggende produktiv skog, (ii) produktiv skog i sørboreal sone, og (iii) kystnære skoger. Over halve arealet ligger under 300 meter over havet, området bidrar derfor betydelig til førstnevnte punkt. Også neste punkt er godt indekket ved vid tolkning av "sørboreal sone" ettersom omtrent halve arealet ligger i sørboreal sone etter Moen (1998). Siste punkt er til en viss grad innfridd, men området har bare en ganske kort strandsone mot Trondheimsfjorden, og ikke til åpen sjø. I forhold til prioriterte mangler gitt i regional mangelliste (Trøndelag, sørboreal/ mellomboreal sone, Framstad et al. 2003) bidrar ikke området på noen punkt.

Området har en viss naturverdi i form av ospesuksesjon, gunstig klimatisk beliggenhet, produktivitet og mangelloppfyllelse, men det foreligger et betydelig forberdringspotensiale med tanke på gammelskogskvaliteter. Området vurderes på sikt å være godt egnet til å ivareta levedyktige bestander av en del fuktighetskreven og også kontinuitetskreven arter. Begrunnelsen er at særlig det sentrale området har en beliggenhet, topografi og produktivitet som medfører gunstig klima og høy omsetning og derfor gir mange passende habitat for arter med slike økologiske krav på sikt. Nåværende skogtilstand svarer relativt dårlig med kravene som er satt i naturvernloven for naturreservat da området verken skiller seg ut ved sin egenart eller er tilnærmet urørt.

Konklusjonen blir at området svarer dårlig til kravene som er satt for naturreservat i naturvernloven, men ut fra en oppsummering av verdien av hvert enkelt kriterium vurderes området som lokalt verdifullt (*).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Storheia. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bar-trær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Varia-sjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Bjørnbettet N	*	*	0	0	**	-	**	*	*	**	-	-	*
2 Litltheia	*	**	*	**	0	-	*	**	*	**	-	-	*
3 Holmtjønna Ø	*	***	*	**	*	-	*	**	*	*	-	-	*
4 Laupvatna S	*	*	*	*	*	-	**	*	*	*	-	-	*
5 Setertjerna V	*	*	*	**	*	-	**	*	*	*	-	-	*
Totalt for Storheia	*	*	*	*	*	-	**	**	*	*	*	*	*

Referanser

Direktoratet for naturforvaltning - Naturbase 2006: <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

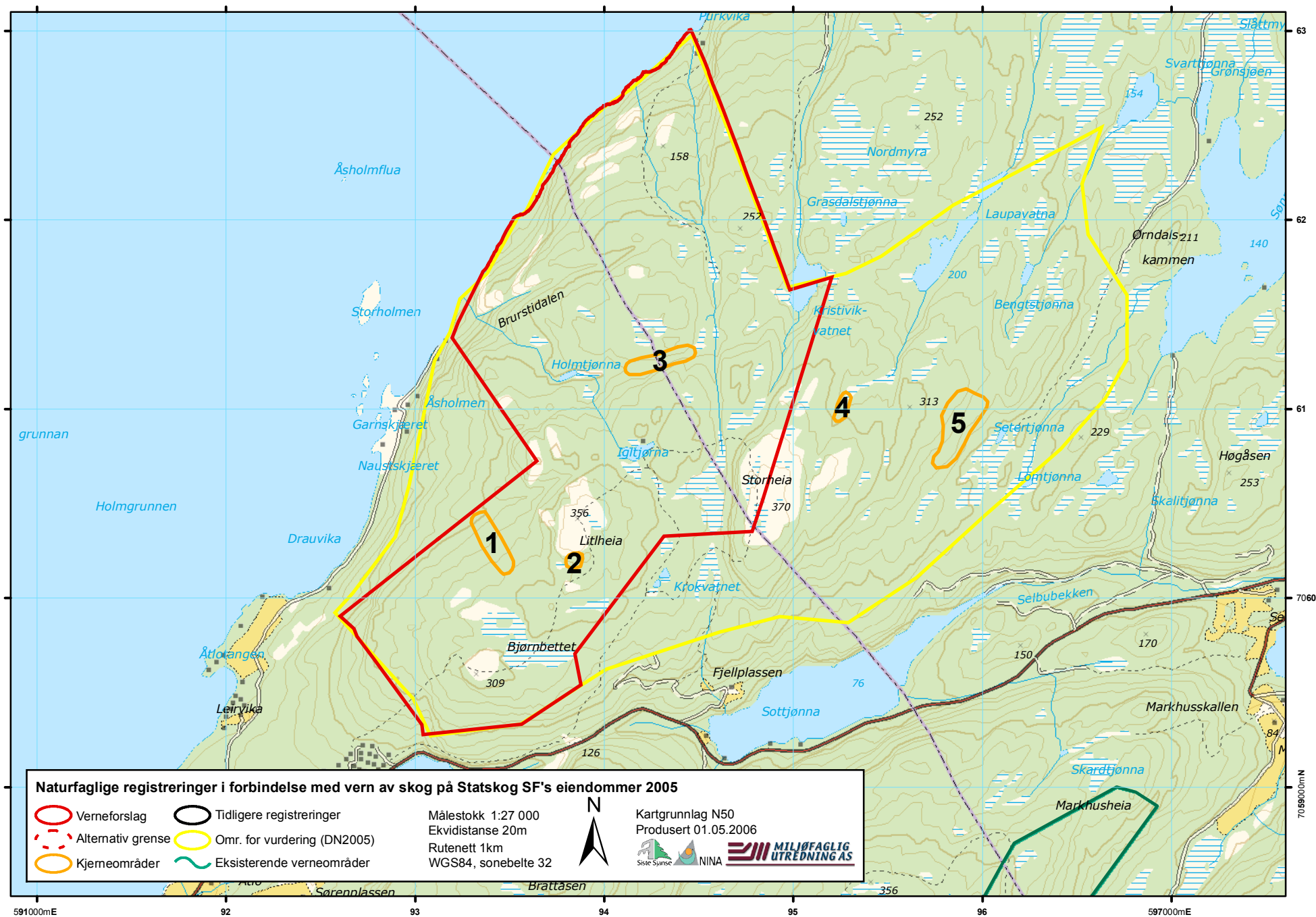
Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

NGU 2006a. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250/

Storheia (Frosta/Levanger, Nord-Trøndelag).

Areal 4.482daa, verdi *

Bilder fra området Storheia

Oversiktsbilde tatt fra nordsiden av Litltheia. ospesuksesjonen midt i bildet er kj.omr. nr 1. Foto: Jon T. Klepsland

Gammel osp med rikt utviklet lungeneversamfunn. Gran preger det nedre tresjiktet. Fra kj.omr. nr 1. Foto: Jon T. Klepsland

Fuktig eldre granskog i kant av myrsig like sør for Holmtjønna. Mye gammelgranslav på stammene. Foto: Jon T. Klepsland

Rank, dødved-fattig furuskog i optimalfase preger lisidene med noe dypere jordsmonn helt i sør. Foto: Jon T. Klepsland